

Door Annelies Romers. Fotografie Annet Ritsema.

Van 2 tot 9 november 2022 is het de Week van de Pleegzorg. Tijdens deze week wil Jeugdzorg Nederland de aandacht vestigen op pleegzorg en het tekort aan pleegouders. Daarnaast worden pleeggezinnen in het zonnetje gezet. Marianne is werkzaam bij de afdeling pleegzorg van Eiker Jeugdhulp & Onderwijs. Met haar spreken wij over wat ouders, pleeggezinnen en kinderen meemaken bij pleegzorg.

"Mag ik heel de dag eten of alleen op vaste momenten? Mag ik 's nachts wel naar de wc of moet ik in bed blijven? Word ik 's ochtends wakker gemaakt of mag ik zelf bepalen wanneer ik opsta? Het is wennen voor een kind in een nieuw pleeggezin."

Marianne legt uit dat het kind van de ene wereld in de andere wereld stapelt. "Denk maar eens terug aan de eerste keer logeren bij een vriendje of vriendinnetje. Je stapte een andere wereld in met andere geuren, geluiden, gebruiken en gewoontes. Een kind wat in een pleeggezin gaat wonen heeft afhankelijk van de leeftijd al een tijdje in een andere wereld gewoond: de wereld van hun biologische gezin, met eigen gewoontes op hun eigen plek. Af en toe kunnen ouders tijdelijk of voor langere tijd niet voor het kind zorgen. Als er geen passende oplossing bij hun vrienden of familie gevonden kan worden, dan kan een pleeggezin uitkomst bieden. Het kind komt dan in een andere wereld terecht: een nieuw gezin met eigen rituelen en in een nieuw huis maar neemt ook zijn eigen ervaringen mee. En dat is wennen."

Gezocht: Pleeggezinnen in alle soorten en maten

Eiker zoekt pleeggezinnen die zo veel mogelijk kunnen bieden wat het kind nodig heeft. Dit resulteert niet altijd in een zelfde soort gezin als het biologische gezin. "Wij spreken in ons bestand naar geschikte pleegouders. Dat klinkt wel heel luxe, bestanden waarin pleegouders staan, maar soms hebben wij maar een of twee gezinnen beschikbaar die ruimte hebben voor een kind in een bepaalde leeftijdscategorie. We onderzoeken dan welk gezin het beste bij het kind past. Soms is er helemaal geen gezin beschikbaar."

"In het bestand met pleegouders uit Groningen staan pleeggezinnen die verschillen in soort en grootte. Wij zouden heel graag meer diversiteit willen in onze pleeggezinnen, allerlei verschillende culturen en in alle soorten en maten. Des te meer verschillende pleegouders, des te groter de kans dat er voor nog meer kinderen, die dat nodig hebben, een passende plek gevonden kan worden."

Samenwerken

In een ideale situatie overleggen biologische ouders en pleegouders bijvoorbeeld wanneer het tijd is voor de kapper. "Wat zullen we doen met zijn haar? Wat vind je mooi?", herhaalt Marianne de vragen die het pleeggezin vroeg aan een biologische ouder. "Hij wil zelf graag stekeltjes, kun jij daar ook achterstaan?". "Als telkens zijn kleding of kapsel gecheckt wordt en er vervelende opmerkingen gemaakt worden over de pleegouder of de ouder, dan kan het kind in de knel komen te zitten. Dan krijg je een kind dat tussen de werelden van de pleegouders en de ouders blijft hangen. Het kan zich niet helemaal verbinden aan het een of het ander."

Ondersteunen in een succesvolle samenwerking

Een pleegzorgwerker kan ondersteunen in de samenwerking tussen biologische ouders en pleegouders. "Als iedereen er vertrouwen in heeft, dan voelt het kind dat ook", zegt Marianne. "Het kind krijgt dan toestemming om het leuk te hebben bij zowel het pleeggezin, als bij de biologische ouders. Zo is er de grootste kans op een succesvolle samenwerking. De werelden van de biologische ouders en het pleeggezin kunnen op deze manier samen komen. Ouders en pleegouders hebben ondanks de grote verschillen die er soms zijn een gemeenschappelijke belang, ze willen dat het goed gaat met het kind en dat het gelukkig is."

Met elkaar verjaardag vieren

Marianne noemt een voorbeeld: "Het is prachtig om te zien dat gezinnen en pleeggezinnen samenwerken om de verjaardag van het kind te vieren, op een manier die bij het kind en bij de verschillende werelden past. Elk jaar organiseren bijvoorbeeld pleegouders een barbecue op de verjaardag van het kind waarbij ouders, grootouders en een belangrijke tante worden uitgenodigd. De oma zorgt dan voor Antillaanse hapjes en lekkemijnen en mama bakt een taart. Of dat de ouders en het pleeggezin een dag organiseren in het teken van het land waar de familie van het kind vandaan komt via verhalen, foto's en filmpjes. Het kind zei tegen de pleegouders: 'Als ik later groot ben wil ik daarheen op vakantie, want daar komt mamma vandaan.' De pleegouders reageerden: 'Hartstikke mooi, dan gaan wij kijken of dat lukt.'"

"Uit beide werelden neemt het kind wat mee," legt Marianne uit. "Een kind kan veranderen op het moment dat het in een pleeggezin woont, omdat het kind daarin ook mee gaat draaien. Ook de andere wereld kan veranderen wanneer een kind (tijdelijk) niet thuis woont. Er is ruimte voor vroeger. Maar er zijn ook andere gebruiken, gewoontes en afspraken op de nieuwe woonplek. Met de verschillende werelden van de biologische ouders en het pleeggezin samen hoop je dat een kind zo goed mogelijk zijn eigen identiteit vormt." Marianne hoopt hierbij te helpen: "Elk kind heeft recht om zo veilig mogelijk op te groeien tot een volwassene die zijn bijdrage kan leveren aan de wereld. Daar dragen we allemaal ons steentje aan bij."